

Праз сусветы Мікалая Гогаля

Нядаўна ў Нацыянальнай бібліятэцы адкрылася выстаўка «У пошуках жывой душы», прымеркаваная да 215-годдзя Мікалая Гогаля. У стварэнні экспазіцыі, якая знаходзіцца ў аtryуме 3-га паверха, змаглі паўдзельнічаць студэнты, магістранты, выкладчыкі акадэміі мастацтваў, вучні і настаўнікі гімназіі-каледжа мастацтваў імя І. В. Ахрэмчыка, навучэнцы Нясвіжскай дзіцячай школы мастацтваў, а таксама розныя творцы — члены саюза мастакоў.

Экспазіцыя ўвасабляе цытаты з твораў класіка і сюжэты яго літаратурнай спадчыны ў жывапісе, графіцы, каліграфіі і шрыфтавых кампазіцыях. Арганізатары падкрэсліваюць: фальклорныя вобразы паданняў, якія ляглі ў аснову сюжэтаў аўтара, жывы рэалізм і гумар тонкага лірыка, знаўцы чалавечых душ, вобраз самога аўтара, містычны і таямнічы, паўстаюць у інтэрпрэтацыі больш як 30 аўтараў. Тут і пейзажы, і партрэты, і розныя абстракцыі, а таксама шрыфтавыя кампазіцыі. Дапоўнена выстаўка кніжнай экспазіцыяй, у якой апроч іншага змешчаны кнігі Мікалая Васільевіча



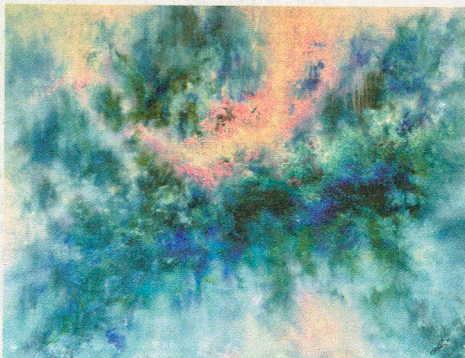
Кацярына Коўзусь «Плачка», 2023 г.

Гогаля ў перакладзе на беларускую мову. Сярод рарытэтаў — «Жаніцьба» ў перакладзе Кандрата Крапівы (1937) і «Тарас Бульба» ў перастварэнні Макара Паслядовіча і Алеся Бачылы.

На выстаўцы «У пошуках жывой душы» прадстаўлены работы Вітала Чарнабрысава, Ігара Кашкурэвіча, Юрыя Крупянкова, Людмілы Зыгмантовіч, Маргараты Голубевай, Наталлі Наўроцкай, Андрэя Рэвякова, Варвары Храмевай, Лю Хэйцзюнь... Яны і многія часам у звыклых манеры, часам нечакана, праз вобразы і сімвалы, далёкія ад беларускай культуры, адлюстравалі

класіка рускай літаратуры, герояў яго самых знакамітых твораў. Хтосьці імкнуўся захаваць і перадаць дух часу, пра які пісаў Мікалай Гогаль, некаторыя ж адыходзілі ад канона і даследавалі ўласныя магчымасці ў рабоце над тэмай.

Сярод аўтараў, на асобе і творчасці якіх хацелася б засяродзіцца, — Усевалад Свентахоўскі. Мастак, дызайнер, педагог некалькі дзён таму пайшоў з жыцця. Аўтар з цікавым поглядам на мастацтва працяглы час шчыраваў на ніве кніжнай графікі: сярод твораў, якія аздобіў, — «Полацак. 1150» (2013) і «Уладзімір Мулявін. Сэрцам і думамі» (2016). За рабрту над гэтымі выданнямі атрымаў высокія прызы на Нацыянальным конкурсе «Мастацтва кнігі». Вялікію частку сваёй творчасці Усевалад Свентахоўскі прысвяціў каліграфіі. Вось і на выстаўцы «У пошуках жывой душы» прадстаўлены яго шрыфтавыя кампазіцыі «Сарочынскі кірмаш» (2023), «Вечар напярэдадні Івана Купалы», «Вечары на хутары каля Дзіканькі», «Гогаль. Прадмова» ды іншыя адметныя работы, датаваныя 2023 годам. У іх выяўляюцца магчымасці аўтара ператвараць літары алфавіта ў пісьмо, напоўненае дзіўнымі вобразамі. Вонкава простыя і лаканічныя творы сведчаць у тым ліку пра велізарную ўнутраную працу, значныя ўкладзеныя намаганні, а яшчэ пра



Андрэй Сімончык «Майская ночь, альбо Тапельница», 2022 г.



Ала Кушнер «Заметки на полях», 2024 г.

грунт, на які абапіраўся творца. Усевалад Свентахоўскі шмат эксперыментываў, але не адмаўляўся ад традыцыі, быў здольны паяднаць мінулае і сучаснасць.

Таксама хацелася б вылучыць работы Віктара Саўчанкі, аб'яднаныя назвай «Гісторыя носа» (2023). Яго чорна-белая графіка — роздум пра сатырычную абсурдысцкую аповесць «Нос» — надзвычай выразная і трапная. У той жа час ілюстрацыі адпавядаюць настрою твора, у сусвецце якога холадна і няўтульна. Зусім іншыя адчуванні, хоць такія ж дзівосныя і пранізлівыя, выклікаюць абстракцыі Андрэя Сімончыка, што вылучаюцца яркімі фарбамі, мяккімі пераходамі і запрашэннем у вандроўку ў чароўны свет. Надзвычай удалымі выглядаюць фантазмагарычныя работы Кацярыны Коўзусь «Плачка» і «Дамавік» (абедзве 2023 года): з аднаго боку, у іх мастачка прытрымліваецца матываў прозы Мікалая Гогаля, з іншага — выяўляе смелую і нястрымную аўтарскую фантазію. За дасягненнямі маладой мастачкі вельмі цікава назіраць.

Выстаўка «У пошуках жывой душы» будзе працаваць да 9 чэрвеня.

Яўгенія ШЫЦЬКА,
фота аўтара



Усевалад Свентахоўскі «Вечары на хутары каля Дзіканькі», 2023 г.